

Tương Dương đón Tết cơm mới

Lễ mừng cơm mới được bày cúng cùng với các món ăn quen thuộc, thường ngày của bà con như món mọc cá, mọc gà, là thứ được trộn từ nấm, bột gạo nếp, lá sả và các loại gia vị rồi buộc túm, hong lên. Mâm cúng còn có rượu siêu, rượu cần và các loại thịt nướng...

Lúa mới được chuyển từ nương về, chất lên sạp bên những mái hiên, trong vườn, hoặc trước nhà như những bức tường lúa. Bức tường nhà ai cao hơn nghĩa là nhà ấy gặp nhiều may mắn nhất trong bản. Cùng với những bức tường lúa là từng bừng ngày hội "Kin khẩu mờ"-Ăn cơm mới.

Cụ Ngân Văn Bá, năm nay 103 tuổi, người bản Ang, xã Xá Lượng, huyện Tương Dương, Nghệ An, nói với tôi: Đây là "Hội khoong mường bản"- Phong tục mường bản từ xưa rồi, nên mỗi lần gặt lúa mới về nhà là bà con bản trên mường dưới lại từng bừng mừng lúa. Với tục lệ "Kin khẩu mờ" này, người làm rẫy luôn muốn dạy cho con, cho cháu biết quý trọng hạt cơm, củ sắn bởi nó là thứ nuôi sống con người và là thành quả của mồ hôi công sức cha ông. Lễ cúng mừng cơm mới không cầu kỳ như những tục lệ khác, nhưng là lễ quan trọng nhất trong năm vì nó báo hiệu sự ấm no đã đến và một năm cũ lao động nặng nhọc đã qua đi, cũng vì vậy mà nó còn được gọi là "Tết rẫy".

Lễ cúng mừng cơm mới không giới hạn về thời gian như ngày tết mà kéo dài đến cả tháng. Nhà nào gặt trước, làm lễ trước; nhà nào gặt sau, làm lễ sau. Thường thì lễ này tiến hành rầm rộ nhất từ tháng 9 đến tháng 10 âm, nên trong thời gian này, đi khắp bản mường đều được mời dự bữa mừng cơm mới với bà con. Lúa mới đã về bản, theo đó là rộn ràng âm thanh của tiếng giã gạo, tiếng lợn gà kêu, tiếng chày cối. Người trẻ thì lên rừng hái măng tìm nấm, người già xuống suối xuống sông xúc cá, bắt cua. Năm nay, Tương Dương mưa thuận gió hoà nên được mùa rẫy to.

Chị Lương Thị Bích, người bản Ang nói: "Chúng tôi làm lễ này để tạ ơn thần trời (Thén), thần núi, thần rừng và tổ tiên ông bà phù hộ độ trì để sang năm lúa tốt, hạt mẩy, để cho mường bản không có đói nghèo. Tôi còn nhìn thấy theo hạt lúa từ nương về còn có cả bí ngô, bí xanh và dưa chuột nướng. Được biết, những cây phụ này đã thành nguồn thu nhập chính của nhiều nhà để có tiền mua sắm cho ngày tết sắp đến.

